

Světlo 4/1996

Z obsahu:

Maria a Nejsvětější Trojice

Katecheze Jana Pavla II. při gen. audienci 10.1.1996

Politický rozměr křesťanské víry

Křesťanská víra může a také vždy bude inspirovat politické chování a probouzet v tomto chování ty ctnosti, které byly za všech časů důležité především pro všeobecné blaho

Historie - mýty a skutečnost

Písmo svaté dokládá zcela jednoznačně Ježíšovu výslovnou vůli dát církvi viditelné vedené

Jaký obraz Boha?

Úvaha o víře III.

Autorita rodičů nemá lepší opory než tu, že i oni jsou a zůstávají Božími dětmi

Křesťanská matka

Další část četby na pokračování ze života matky Markéty, moudré matky sv. Jana Boska

Hle, jak umírá spravedlivý

Don Bosko zemřel. Bylo mu 72 roků, 5 měsíců a 15 dní. Hodiny ukazovaly právě 4 hodiny 45 minut ráno

Úmysly Apoštolátu modlitby

- na měsíc únor

"Hle, on je dán k pádu i ku povstání mnohých"

"Jedna a táž radostná zvěst Ježíšova přivádí jedny k pádu, a druhé ke povstání. Takže otázka, zda radost či hrozba, vyznívá tak, že jakkoliv se zdají neslučitelné, jsou spojeny jako dvě strany jedné mince... Napomínání a hrozby patří k autentickému a nezkrácenému poselství Krista a aúpoštolů..." (Z článku Joachima kardinála Meisnera)

Maria a Nejsvětější Trojice

Katecheze Jana Pavla II. při gen. audienci 10.1.1996

Matka Božího Syna

1. Osmá kapitola konstituce Lumen gentium (Světlo národů) označuje Kristovo tajemství za nutný a nezbytný opěrný bod mariánského učení. Příznačná jsou v tomto ohledu první slova předmluvy: "Svrchovaně dobrotivý a moudrý Bůh chtěl uskutečnit vykoupení světa, a proto, když se naplnil čas, poslal svého Syna, narozeného z ženy... tak jsme byli přijati za syny" (Gal 4,4-5).

Tento Syn je Mesiášem, kterého očekával lid Starého zákona a kterého poslal Otec v rozhodné chvíli dějin, "v plnosti času" (Gal 4,4); a ten spadá v jedno s jeho narozením v našem světě z jedné ženy. Ta, která porodila Syna věčného Otce lidstvu, nikdy nebude moci být oddělena od Toho, který je středem Božího plánu uskutečněného v dějinách.

Kristovo prvenství se projevilo v církvi, jeho mystickém Těle: v ní totiž věřící "patří ke Kristu jako k hlavě a jsou ve společenství se všemi svatými" (LG,52). Vždyť Kristus přitahuje všechny lidi k sobě. Maria přispívá k tomu, aby obracela k Němu pohled a srdce věřících, protože je svou mateřskou rolí úzce spojena se svým Synem. Ona je cesta, která vede ke Kristu: vždyť Ta, "která při andělově zvěstování přijala Boží Slovo v srdci i v těle a zrodila světu Život" (LG,53), nám ukazuje, jak přijímat do své existence Syna, jenž sestoupil z nebe, a vychovává nás, aby se Ježíš stal středem a svrchovaným "zákonem" naší existence.

Dcera věčného Otce

2. Maria nám také pomáhá na počátku celého díla spásy, svrchované působení Otce, který volá lidi, aby se stali dětmi ve společenství jeho jediného Syna. Koncil poukazuje na úchvatné výrazy z listu Efesanům: "Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, jíž si nás zamiloval, probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtví pro své hříchy (Ef 2,4), a dává Bohu titul "nejmilosrdnější". Syn narozený z ženy se tak jeví jako plod Otcova milosrdenství a dává se lépe pochopit, jak se tato Žena stává "Matkou milosrdenství". V tomtéž kontextu koncil také nazývá Boha "nejmoudřejší", a radí, aby se věnovala zvláštní pozornost úzkému spojení mezi Marií a božskou moudrostí, která si ve svém tajemném plánu zvolila mateřství Panny.

Snoubenka Ducha svatého

3. Koncilní text také připomíná zvláštní svazek, který spojuje Marii s Duchem svatým, slovy nicejsko-cařihradského vyznání víry, které se modlíme při eucharistické oběti: "On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe. Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny." Koncil vyjadřuje neměnnou víru církve a připomíná nám, že k zázračnému vtělení Syna došlo v lůně Panny Marie bez přispění muže, bez zásahu člověka, působením Ducha svatého. Předmluva osmé kapitoly Lumen gentium (Světlo národů) tak ukazuje v trinitárním výhledu na základní rozměr mariánské doktríny (učení). Všechno totiž pochází z vůle Otce, který poslal Syna na svět, zjevil ho lidem a ustanovil jej hlavou církve a středem dějin. Jde o plán, který se naplní vtělením, působením Ducha svatého, ale s podstatným přispěním jedné ženy, Marie Panny, která se tak stala integrující částí ekonomie sdílení Nejsvětější Trojice lidskému pokolení.

Mariina nejvyšší důstojnost

4. Trojnásobný Mariin vztah k božským osobám je zdůrazněn přesnými slovy i při vysvětlování typického vztahu, který váže Matku Páně k církvi: "Ona je obdařena tím nejvyšším úkolem a důstojností, že je rodička Božího Syna a proto i milovaná dcera Otce a svatyně Ducha svatého" (LG 53). "Mariina základní důstojnost, že je "Matka Syna", je vyjadřována v křesťanském učení a kultu titulem "Matka Boží". Jde o překvapující hodnocení, které ukazuje na pokoru jednorozeného Syna Božího při jeho vtělení a v té souvislosti na nejvyšší výsadu udělenou tím, který byl poslán, aby se narodil podle těla.

Matka Syna, Maria, je "milovaná dcera Otce", a to jedinečným způsobem. Jí se dostalo docela zvláštní sprízněnosti, která spojuje její mateřství s božským otcovstvím.

A ještě: každý křesťan je "chrámem Ducha svatého" podle slov apoštola Pavla (1 Kor 6,19). Avšak toto tvrzení nabývá mimořádný význam v Marii: v ní totiž se vztah k Duchu svatému obohacuje o poměr snoubenky. Připomněl jsem to v encyklice Redemptoris Mater: "Duch svatý na ni sestoupil, na tu, která se stala při zvěstování jeho věrnou manželkou tím, že přijala Slovo pravého Boha..." (čl.26)

Spolupracovnice na spáse lidstva

5. Mariin zásadní vztah k Nejsvětější Trojici jí tedy uděluje důstojnost, která daleko převyšuje důstojnost všech ostatních tvorů. Výslovně to připomíná koncil, když říká o Marii: "Tímto vynikajícím darem daleko předčí všechny jiné tvory nebeské i pozemské" (LG 53). A přesto ani taková svrchovaná důstojnost nebrání Marii, aby byla solidární s každým z nás. Konstituce Lumen gentium proto dodává: "Zároveň však je spojena se všemi lidmi v Adamově potomstvu, kteří potřebují spásu", Ona, která byla "vykoupena vznešenějším způsobem vzhledem k zásluhám svého Syna" (LG 53).

Ryzí význam Mariiných výsad a jejich mimořádných vztahů k Nejsvětější Trojici se projevuje v tom, že mají za cíl učinit ji schopnou spolupracovat na spáse lidského rodu. Nesmírná velikost Matky Páně tedy je darem Boží lásky všem lidem. Když jí "blessaví všechna pokolení", velebí současně "velké věci" (Lk 1,49), které Všemohoucí učinil pro lidstvo tím, že v ní dal světu "paní svého milosrdenství".

Josef Kolářek S.J.

Radio Vaticana

(Mezititulky redakce Světla)

4. neděle v mezidobí

1. čtení Sof 2,3;3,12-13

Hleďte Hospodina, všichni pokorní v zemi, kteří jednáte podle jeho výroku. Hleďte spravedlnost, hleďte pokoru, snad se skryjete v den Hospodinova hněvu. Zanechám uprostřed tebe lid pokorný, chudý, ty, kteří hledají útočiště v Hospodinově jménu. Kdo zbudou z Izraele, už nebudou konat nepravost, nebudou lhát, v jejich ústech se už nenajde podvodný jazyk. Když se budou pást a odpočívat, nikdo je nebude děsit.

2. čtení 1 Kor 1,26-31

Jen se podívejte, bratři, komu se u vás dostalo povolání! Není tu mnoho moudrých podle lidských měřítek, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených.

A přece ty, které svět pokládá za pošetilé, vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a ty, kteří jsou ve světě bezmocní, vyvolil si Bůh, aby zahanbil mocné, a ty, které svět má za neurozené a méněcenné, dokonce i ty, kteří nejsou vůbec nic, vyvolil si Bůh, aby zlomil moc těch, kteří jsou "něco", aby se žádný smrtelník nemohl před Bohem vynášet.

A od něho pochází to, že jste spojeni s Kristem Ježíšem. Jeho nám Bůh poslal jako dárce moudrosti, spravedlnosti, posvěcení a vykoupení. Tak se splnilo, co je v Písmě: "Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu."

Evangelium Mt 5,1-12a

Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. Otevřel ústa a učil je takto:

"Blahoslavení chudí v duchu,

neboť jejich je nebeské království.

Blahoslavení plačící,

neboť oni budou potěšeni.

Blahoslavení tiší,

neboť oni dostanou zemi za dědictví.

Blahoslavení, kdo lační a žízní po spravedlnosti,

neboť oni budou nasyceni.

Blahoslavení milosrdní,

neboť oni dojdou milosrdenství.

Blahoslavení čistého srdce,

neboť oni budou vidět Boha.

Blahoslavení tvůrci pokoje,

neboť oni budou nazváni Božími syny.

Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost,

neboť jejich je nebeské království.

Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vylhaně vám připisovat každou špatnost; radujte se a jásejte, neboť máte v nebi velkou odměnu."

Myšlenka na neděli

4. neděle v mezidobí - cyklus A

Paradox pravého štěstí

Vaše odplata je hojná v nebesích

Zamyšlení nad úryvkem (Mt 5,1-12a)

Ježíš, obklopen velkým zástupem, vystoupil na výšinu, aby zde přednesl svůj programový manifest. Chceš-li, milá duše, patřit mezi Ježíšovy učedníky, je tvoje místo dnes u jeho nohou. Abys mohla porozumět jeho slovům, potřebuješ mysl a srdce ničím nezátížené a otevřené pro Boží slovo. V tom, co uslyšíš, je nejen věčná moudrost Slova, ale i jeho osobní třicetiletá lidská zkušenost. Vzbud' ve svém srdci hlubokou důvěru ke svém Mistru a ztiš se, aby tě nerušily tvoje dosavadní obyčeje, závislosti, ani nic z toho, v čem jsi dosud především hledala svou radost a potěšení. To, co uslyšíš, bude nadmíru prosté, a přece převratné. Nebyla za vším, co jsi dosud hledala a konala, touha po štěstí? Nebývalo však přitom výsledkem často spíše zklamání a rozčarování? Nyní se tedy můžeš dovědět, kde hledat opravdové štěstí. Nebude to ale nic z toho, co dnešní svět tolik zbožňuje.

Nespokoj se s tím, že jen vyslechneš Ježíšova slova. Vracej se k nim znovu a znovu a hledej jejich hluboký smysl. Všimni si, jak prostá a neokázalá je jeho řeč ve srovnání s hlučnou a vtíravou propagandou, s jakou za tebou přicházejí náhončí tohoto světa. To, čím Ježíš zahajuje své programové prohlášení, nejsou ani příkazy, ani zákazy. Je to základní příslib jeho radostné zvěsti, osmerá cesta, která vede k opravdové blaženosti.

Ty, které tu Ježíš vyzvedá a staví na odiv, patří spíše na periférii dnešní společnosti. Představují vlastnosti a postoje, které se dnes nenosí. Všechny kanály, které útočí na naše smysly a naši fantazii, nám vnucují opačné idoly a opačné ideály.

Nepodléhej však malomyslnosti a neodcházej, jestliže se ti Ježíšova slova zdají těžko pochopitelná. Je to opravdu zcela jiný pohled, než na jaký jsi dosud zvyklá. Jak se smířit s tím, že se tu dává přednost chudobě, slzám a utrpení, skromnosti a odříkání, mírumilovnosti a trpělivosti, a dokonce pohrdání, strádání a pronásledování? Ale Ježíši nejde o to, proměnit tvůj život v samoúčelnou askezi, ze které se vytratila všechna lidská radost. To, co především zdůrazňuje, je nedocenitelná nabídka opravdové blaženosti. Nelituj tedy toho, co se ti zatím jeví jako ztráta a omezení, ale snaž se spíše docenit, co můžeš získat. Zárukou slibované královské odplaty je sám Ježíš. Jestli své srdce uvolníš od závislosti na majetku, moci, rozkoši, pohodlí a slávě, nezůstane v něm prázdnota. To uvolněné místo chce zaujmout Ježíš.

Budeš-li jej i dále vytrvale následovat, přesvědčíš se, že cestou, kterou ti nabízí, sám kráčí. Očekává, že vytrváš v jeho společnosti, i když nemá, kam by hlavu sklonil, když bude hledat, co zahynulo, aby se smilovával a uzdravoval všelikou nemoc a všeliký neduh, když bude plakat nad osudem svého města, když bude terčem pomluv, osočování, když bude mnoho trpět od starších, zákoníků a farizeů, aby jej nakonec zabili. Právě zde však jeho cesta vstupuje do radostné slávy.

Boží království nemusí být pro tebe vidinou někde v daleké budoucnosti. Boží království, to je sám Ježíš, který si tě vyhlédl, aby tě poslal svým jménem k zástupům hlásat radostnou zvěst. Čím více se ztotožníš s Ježíšem, tím více tě naplní Boží království, aby se s tebou a skrze tebe přiblížilo všude tam, kam půjdeš. Ačkoliv se svět obrátil k jiným hodnotám, bude potřebovat právě ty, kterými pohrdá. Neobejde se bez milosrdenství, spravedlnosti a pokoje. Mohou je přinést jen ti, kteří nelpí na zisku a na hmotném prospěchu a mají čisté srdce. Tím, že se tvé srdce osvobodí od falešných idolů a hodnot, otevře se a bude vnímavé pro ty, kteří jsou stíženi neduhy, mukami, jsou posedlí a ochrnutí. Najdeš svou radost a potěšení v tom, že budeš prokazovat milosrdenství. Jak velká je to radost, útěcha a blaženost, vidíš přece v tom, že právě pro tuto radost sám Bůh sestoupil k lidem. Hle, jak blízko je Boží království! Není škoda každého dne, každé hodiny?

"Dopřej nám, Pane, abychom tě ctili celým srdcem a všechny lidi milovali jako sebe."

(Vstupní modlitba)

Bratr Amadeus

Nestavějme vysoké věže bez základů, protože Bůh se ani tak nedívá na velikost díla, jako spíše na lásku, s jakou bylo vykonáno. Dělejme, co můžeme, a On nám umožní, abychom každý den lépe naplnili."

(Sv. Terezie z Avily)

Politický rozměr křesťanské víry II.

Biskup Joachim Wanke

Politická dimenze tohoto křesťanského postoje má dvojitou podobu:

Především každý bdělý křesťan "zavěťří", když si stát chce osvojit božské vlastnosti, když se stává "světonázorovým státem". Zažili jsme na Východě, co to znamená. Zde rozbujela státní ideologie, která aspirovala na to, že bude politicky definovat lidské štěstí a že je také zařídí a nařídí. Vidím ovšem, že v čistě hospodářsky orientovaném společenském systému jsou skryty obdobné tendence. Příslib individuálního nebo kolektivního štěstí skrze politiku stejně jako skrze konzum je nesmysl, ba co více, je to krajně nebezpečné, jak by bylo možno prokázat s konečnou platností jen v konkrétním společenském experimentu.

Na druhou stranu může se takový postoj, který ví jasně, že Bůh má prioritu před každým politickým cílem, pohybovat mnohem svobodněji při sporu o konkrétní politický názor. Politický odpůrce takového člověka není pro něho lidským nepřítelem, úplná pravda pak neleží pouze na jedné straně. Je možno rozvinout smysl pro zranitelnost i pro patologii politického. "Konflikty je možno snášet jen za určitého předpokladu skepse: v jistotě, že se nejedná o to nejposlednější, o spásu nebo záhubu, že není možno dosáhnout ani s konzervativním ani s pokrokovým předznamenáním zajištění nebo zlepšení toho, co je nedokonalé nebo provizorní" (K. Lehmann).

Nyní je zřejmé, proč bych s si v Durynsku přál pokud možno co nejvíce dobrých křesťanů.

2. Svobodná poslušnost kvůli řádu; Řím 13

Slavný (a v dějinách často zneužitý) výklad apoštola Pavla v listu Římanům 13 o státu a o povinnosti poslušnosti není možno číst jako základní křesťanské prohlášení o politické etice, 13. kapitola dopisu Římanům není žádnou učebnicí. Pavel tu přináší některá přirovnání a poznámky k tématu, které adresáty určitě oslovovaly: Co je třeba v pohanském státě zachovávat, aby se vyhovělo jeho mocenskému řádu? Pavlovy vývody jsou známy: Každý ať se podřizuje vládní moci, neboť není moci, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha... Vždyť (státní moc) je Božím služebníkem k tvému dobru... Jednáš-li však špatně, máš proč se bát, neboť nenese meč nadarmo. Proto je nutno podřizovat se, a to nejen z bázně před trestem, nýbrž i pro svědomí.

Na otázku, jak se má křesťan chovat vůči státu, neodpovídá Pavel nijak originálně. Říká vlastně totéž, co by řekla na toto téma židovská diasporní teologie, tak jak v ní byl vychován v helénistické synagoze. Originální je nanejvýš poznámka: nýbrž i pro svědomí. Ale to by mohla říct i tehdy populární filozofie, ze které rané křesťanství pro každodenní etiku leccos převzalo. Klasický příklad vlivu nekřesťanského pohanského chaosu na křesťanství je v listu Filipánům 4,8: Konečně, bratři, přemýšlejte o tom, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoliv je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu. Křesťan má tedy spoléhat na to, že i jiní lidé znají rozumné, chvályhodné a napodobováníhodné chování, které je možno bez váhání přijímat.

Skutečnost, že Pavel i jiní novozákonní autoři přejímají takové samozřejmosti jako návody, aniž by z nich sestavovali etický systém, mluví sama za sebe. Samozřejmě, že je takový řád spojován s poslušností vůči Bohu (co se děje, když tato poslušnost schází, vidíme v Bosně). Nikoliv však v tom smyslu, že by si jakákoliv státní autorita mohla vzít plášť božské autority. Římský meč zasáhl nejen vrahy a teroristy, ale také přivedl na smrt vyznavače křesťanské víry. List k Římanům říká dále: Kristus nese s sebou dobrý

politický řád, protože ví, že jenom v jeho rámci jakožto v lidsky přijatelných podmínkách může i jednotlivec žít tak, aby se líbil Bohu. A právě o to jde. Stát je zde na to, aby "dva přátelé si mohli večer v klidu vypít láhev vína", jak jednou formuloval Chesterton. Zde také cítíme onen v 1. oddílu jmenovaný křesťanský postoj vůči politice, ale současně se učíme, že křesťanská víra uznává realitu politického života a neztrácí se ve vidinách. Víra počítá s politickou skutečností jako důležitým rámcem podmínek pro lidský život. Bez realismu o politickém životě, na nějž chce křesťanská víra poukázat, utápí se naše společnost ve vysněných představách, které přesahují stát, a ten se, jak to dnes hrozí, rozpadá na rozrušené prostředí a navzájem izolované jedince. Naši společnosti pozvolna dochází tmel vzájemné soudržnosti. To by nám mělo dělat vážné starosti.

Pavel samozřejmě takto sociologicky nemyslí. Říká střízlivě: Bůh je Bohem řádu, proto má člověk respektovat každý řád, který slouží lidské soudržnosti, a tím prokazuje i poslušnost vůči Bohu.

Tak já rozumím stěžejnímu smyslu tohoto Pavlova textu. Jinými slovy: křesťanská víra je natolik politická, nakolik nás uschopňuje k svobodné poslušnosti, k níž nás zavazuje blaho bližních v každodenním životě, ať už rodinném, nebo společenském. Ale je dobré stále znovu zdůrazňovat "zpřítomňování" starých a stále trvalých ctností spolu s jejich aplikací v dnešní společnosti. Je třeba znovu odkrýt hodnotu starých aristotelských ctností pro dnešní současníky.

Křesťanská víra může a také vždy bude inspirovat politické chování a probouzet v tomto chování ty ctnosti, které byly za všech časů důležité především pro všeobecné blaho, jako jsou neúplatnost nebo odvaha k nepohodlným pravdám, schopnost diferencovaného myšlení a rozhodování - to všechno a mnoho dalšího spojují s apoštolovou výzvou být na tomto světě poslušný kvůli řádu, v němž nás Bůh volá k naplnění své vůle. Ano, tato poslušnost patří právě k plnění Boží vůle. Žádná etika, která je zaměřena na pouhou maximalizaci individuálního blaha, tomu nebude rozumět, ale křesťanská víra poskytuje právě v tomto bodě důležitou rovnováhu a vhodnou vyváženost mezi mým úsilím pro sebe samého a úsilím pro druhé, mezi sebláskou a láskou k bližnímu. Naše budoucnost bude v mnohém záviset právě na správném poměru obou z nich.

Ale budiž mi dovoleno připojit ještě jednu důležitou myšlenku: Pavel v listě k Římanům nehovoří o libovolném Bohu, ale o Bohu Ježíši Kristu. Tím chci říct: pavlovské vývody by se staly nebezpečné, kdyby se autorita státu měla vztahovat k despotickému bohu, k nějakému svévolnému Diovi.

V tom spočívá nebezpečí politické teologie, která by mohla vést ke krátkému spojení mezi světskou mocí a božskou mocí, k nekritickému zavedení pozemské monokracie nebo monarchie, k božské monarchii. Pak už není daleko k bojovému heslu: Jeden Bůh, jedna říše, jeden Vůdce! Volání po silném státu je slyšet dnes znovu a znovu, dokonce i v levicovém politickém táboře.

Abychom se uchránili takového zneužití, musíme mít stále před očima: Pavel hovoří o Bohu, který v Ježíši Kristu prokázal svou moc v utrpení a smrti, které podstoupil pro nás. Biblický monoteismus nehovoří o moc ovládajícím, na moc žárlivém Bohu, nýbrž o Bohu schopném utrpení. "Křesťanská víra má bok, který je schopen přijímat rány" (J. B. Mertz), i když v průběhu dějin víry to bylo často popíráno a zrazováno. Křesťanská víra se nezaměřuje na vítěze, ale na oběť, na trpící a na jejich "autoritu". Poukazují jen na Mt 25, na podobenství o posledním soudu, v němž se sám Kristus nechává obsluhovat v

hladových, žíznivých, zajatých a nemocných. Proto je holý nesmysl říkat: křesťanská víra v Boha je antimoderní, antidemokratická. Křesťanský monoteismus nepodporuje monarchisticko-autoritativní společenské modely, které se pak překřikují a navzájem si předhazují svou božskou legitimitu (v 1. světové válce bojovaly obě strany "za Boha a za vlast"). Boha může křesťan poslouchat stejně dobře i v parlamentní demokracii, protože měřítkem jeho jednání musí být soucit s utrpením druhých, "autorita trpících", ať jsou to trpící v jeho vlastním táboře, nebo v táboře protivníka. Právě v době skutečného zevšeobecnění politiky musí platit věta: "Respektovat cizí utrpení je základní podmínkou veškeré politické kultury" (J. B. Metz). Proto potřebuje dnešní politické jednání nejen komunikativní rozum (J. Habermas), ale musí mu předcházet vzpomínánischopný a "anamnestický" rozum (J. B. Metz), bližnec onoho rozumu, který se pozná podle toho, že si dovede uvědomovat utrpení.

Takové vědomí Boha, o kterém hovoří list Římanům ve třinácté kapitole a které vyzývá k poslušnosti vůči státnímu řádu, zahrnuje pro nás důležitou složku křesťanství. Takové chápání politiky by mohlo být přitažlivé i pro nekřesťany. Vyzývám k úvaze, zda následující věta je spíše politická než náboženská: "Všude na světě je utrpení, které se nás netýká" (Peter Rottländer). Tato věta je obojí: náboženská a politická, nebo lépe, politická, protože náboženská.

(Dokončení příště)

Historie - mýty a skutečnost I.

Pokračování

Jak to bylo s prvotní církví? II.

Skutečnosti vypadají jinak

Odpovídá tato charakteristika historické skutečnosti církve prvních tří staletí a zároveň podstatě katolické církve, závazně ustanovené Kristem? Zdroje, které máme k dispozici, nechťejí být ani historicky obsáhlými detailními zprávami, ani neutrálními historickými popisy, nýbrž v dějinách spásy důležitými svědectvími, jejichž interpretace vychází z víry. Ale vyprávějí historii. Podle nich nebyla prvotní církev vůbec antidogmatická, antirituální nebo antihierarchická. Četná svědectví biblických i pozdějších spisů dokazují, že víra nebyla chápána jako pouhé vnitřní a nekontrolovatelné cítění, ale jako vnější, a tedy též slovy fixované a kontrolovatelné přiznání se k pravdě Boží v lidském slově. Pavel žádá vyznání "ústí". Jen "kdo srdcem věří a ústy vyznává" (Řím 10,9-11), dojde spásy. "Držte se pevně toho učení, které jsme vám odevzdali" (2 Tes 2,15), píše Tesaloničtým. Svému žákovi Timoteovi píše: "Dávej pozor na své jednání i na své učení. Buď v tom vytrvalý. Tak posloužíš ke spáse sobě a všem, kdo na tebe dbají" (1 Tim 4,16). Nabádá ho: "Drž se zdravého učení, které jsi ode mne slyšel" (2 Tim 1,13-14). Jak by se v nějaké "antidogmatické" prvotní církvi dalo vysvětlit nabádání k pravému - tzn. božské pravdě a apoštolské tradici odpovídajícímu - vyznání víry, kdyby obsah a učení víry bylo skutečně považováno za něco druhotného? Hlásaná víra je jasně formulována, např. Kristova smrt a vzkříšení v kázání apoštolů (srov. Sk 2,5). Naopak jsou už tehdy jasně odsuzovány bludné nauky (např. v Pavlových listech nebo též v 2. listu Janově, kde se bludařům nemá dostat ani pozdravu).

Samozřejmě ještě není znám dogmatický vývoj příštích staletí. K tomu bude třeba zrání v průběhu dějin tradice a moudrého použití metafyzických kategorií západní filozofie. Ale přesto, prvotní církve vykazuje velice výrazné vědomí závazné hodnoty pravé nauky víry a pravého vyznání pomocí jasných dogmatických pouček (výpovědí). Stávají se nezbytným znamením jednoty pravé církve Ježíše Krista a nepostradatelným kritériem pro odlišení božské pravdy od omylů bludařů.

Skutečnost, že církevní učení o absolutně závazné božské pravdě víry obsažené v Písmu sv. použila kategorii z řeckořímské metafyziky, nebylo "hříšným propadem", ale prozívatelným setkáním s odborným způsobem myšlení a hledání pravdy a omylu. Starověká filozofie totiž zdůrazňovala v obecné rovině, že bytí má přednost před poznáním, a to odpovídá křesťanského pojetí, které vidí v Bohu zdroj pravdy a zjevení. Umožnilo se tak dogmatické objasnění, a tedy i posílení jistoty víry v otázkách, které jsou v Písmu svatém obsaženy méně zřetelně.

I další tvrzení nostalgiků, že prvotní církve byla zásadně proti konkrétním formám rituálu a že celá oblast liturgie v církvi je napodobování převzatých ceremonií císařského dvora, neodpovídá historické skutečnosti. Mluví proti tomu už celé obecné dějiny náboženství: všechna náboženství znala oblast, od každodenního života přísně oddělenou, s určitými rituálními a sakrálními zvyklostmi, které většinou pocházejí z nejstarších dob a jsou beze změny tradovány. Ještě více se tento zásadní zákon dějin náboženství uplatňuje v židovství, které dokonce i jednotlivé rituální předpisy židovské bohoslužby považuje za zákon Boží, a proto je po staletí nezměněně předává dál. Dokládá to i Ježíšovo chování. Oproti jednostranným "sekularizujícím" výkladům biblické exegeze 70. let, podle nichž Ježíš v zásadě odmítal svatá místa, posvátné doby a svaté osoby, a zdůvodnil prý nové, antisakrální, "světské" náboženství, lze snadno dokázat, že Ježíš sice odmítá povrchní přehánění (ve věci postu, sobotního klidu a velice povrchních obětí v chrámu), ale zároveň se účastní židovského rituálního života tím, že zachovává svátky, navštěvuje chrám, aby se tam modlil a obětoval jako ostatní, a jí velikonočního beránka. Ježíšovo jednání se tedy nedá použít pro zdůvodnění zásadně protirituálního a protisakrálního zaměření. Jednoznačný postoj Pána se obrací jak proti povrchnímu výkladu zákona, tak i proti zásadnímu rušení vnějších předepsaných obřadů. Prvotní církve v tom zůstává věrná Ježíšovi. Ještě v apoštolské době autoritativně zasahuje Pavel do způsobu slavení hostiny Páně (1 Kor 11,17-34), aby korigoval jisté nepřístojnosti korintských bohoslužeb. Odvolává se přitom jednoznačně na to, co přijal od Pána Ježíše, a z toho je zřejmé, že ve společenství už existuje předepsaná struktura křesťanské bohoslužby.

Křesťanské společenství se dále podílí k na bohoslužbě židů v synagógách, dokud nedojde k úplnému oddělení od židovství, protože stále přibývalo také křesťanů, kteří byli pohany a nejsou povinni zachovávat židovský zákon. Také dochovaná patristická svědectví (např. Justinus kolem poloviny 2. století nebo církevní řád Hypolitův z počátku 3. století) dokládají už v této rané době jednoznačně rituální a svou podstatou z Ježíšovy a apoštolské tradice vycházející řád průběhu eucharistické bohoslužby, který má v podstatných věcech definitivní podobu ústřední katolické liturgické slavnosti až do našich dnů. Předpoklad nějaké počáteční kreativně utvářené antirituální slavnosti společenství neodpovídá historickému nálezu.

Nejzřetelněji je vidět falešné líčení prvotní církve ze strany nostalgiků v odmítání bytostně konstitutivního hierarchického uspořádání církve. Kdo bez předsudků a bez

antihierarchického zaměření zkoumá dochované dokumenty, především biblické a patristické doklady prvních tří staletí, nenajde sice ještě soustavnou ekleziologii (nauku o struktuře církve), pokud jde o vnější církevní uspořádání v tehdejší době, ale získá dobrý vhled do hierarchického principu, který existoval od samého počátku. Je ovšem pochopitelné, že hned od prvních staletí nemohly být jednotlivé hierarchické úřady a jejich úkoly tak jasně vymezeny a vzájemně rozlišeny jako dnes.

Písmo svaté dokládá zcela jednoznačně Ježíšovu výslovnou vůli dát církvi viditelné vedení. Je to evidentní jak za jeho života, tak i po zmrtvýchvstání z jmenovité volby dvanácti apoštolů (Mk 3,14, 19; Lk 6,13-16, Mk 16,15) a postavení jednoho z nich, Šimona Petra, do čela (J 21,15-17). Když Jidáš toto vedoucí grémium opustil, vybírají apoštolové jeho nástupce (Sk 1,23-26). Máme tu dochován biblicky dobře doložený úřad apoštolů a zvláštní postavení Petra, jako prvního mezi námi.

Neméně důkazů hierarchického budování církve nám pak poskytuje patristická literatura prvních staletí, kdy se hierarchický princip úplně samozřejmě projevuje v životě církve, jako např. v prvním listu Klementově nebo v dopisech Ignáce z Antiochie (obojí pochází už z konce 1. století). Církevní hierarchie, jak se s ní setkáváme v této první době konkrétně v apoštolech a jejich nástupcích, které sami ustanovili vkládáním rukou a modlitbou, zaručuje historické zprostředkování Kristem chtěné neměnné podstaty církve.

Kristem ustanovená a historicky rozvinutá hierarchická struktura církve bude vždycky z Kristova pověření a zplnomocnění nadřízená společenství věřících. Přítomnost hierarchie, jednající z Kristova pověření, má církev stále znovu chránit před nebezpečím upadnout do čistě lidské soběstačnosti. Připomíná nám, že církev není lidské dílo a že si žádný člověk nemůže sám opatřit dobro Ježíšovy spásy, nebo prostě aktuálně organizovat církev "zezdola" podle vlastních představ. Církev je suverénním darem Božím, se kterým my lidé nemůžeme manipulovat. Církevní hierarchie, chtěná Pánem, garantuje a zprostředkovává právě tuto pravdu a stále znovu církvi připomíná, že za svůj vznik nevděčí "demokraticky" sama sobě, ale tomu, který řekl: "Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás" (Jan 15,16).

Hlavní argument nostalgiků prvotní církve, že Ježíš sám zavedl měřítko "sbratření" místo "panování", a že právě proto je třeba v zásadě odmítnout hierarchii, vědomě přehlíží, že hierarchický princip, ustanovený Kristem, tu není k tomu, aby uspokojoval lidskou touhu jednotlivců po moci, a nemůže být vykonáván jen podle lidského uvážení. Hierarchická pravomoc svou podstatou není vlastnictvím nositele, ale historicky konkrétním zviditelněním Ježíšovy autority v církvi. Na tom nic nemění skutečnost historických selhání některých církevních představitelů. Právě proto může nositel úřadu uplatňovat autoritu jedině způsobem, který odpovídá její podstatě: v duchu Ježíšově a k budování církve, nikoliv však pro sebe samotného a pro uspokojení své vládychtivosti.

Iluze nějaké údajně současné "bezhierarchické" církve snižuje církev na dílo pouze lidské, v němž nakonec všichni slepě důvěřují jen svému lidskému náhledu. Odmítnutí jakékoliv viditelné, samotným Kristem chtěné a garantované autority otevírá dokořán dveře lidské libovůli, tyranii mas a ducha doby. Církev by se snad více podobala sekulární společnosti, ale zradila by tím současně sebe samu a neměnnou vůli svého Zakladatele.

Historické prameny, které máme k dispozici, a samotným Kristem ustanovená a tradicí uchovávaná podstata katolické církve ukazují jasně, že nostalgikové prvotní církve

opomíjejí historickou komplexnost situace rané církve, že propagují její zkomolený a jednostranný obraz, který prostě vynechává všechno nepohodlné, co odporuje jejich předpokladům a přáním.

(Pokračování příště)

Dopis nemocným

Leden 1996

Drazí nemocní,

už máme za sebou téměř měsíc v novém roce. Naše dny plynou zdánlivě stejně, a přece nám stále ještě občas vyvstane v duchu otázka: jaký bude, co mi přinese, nastane ještě zlepšení? - Jistě víte, že 1. leden, zasvěcený Matce Boží, Panně Marii, je také Světovým dnem modliteb za mír. Snad se Vám bude zdát tato připomínka divná - jak souvisí s Vaší otázkou, co přinese nový rok. A přece je tu velice úzká souvislost. Mír totiž neznamená pouze skutečnost, že není válka. Mír znamená pokoj, klid, a to především v duši každého jednotlivce. Jedině odtud se může šířit dál - mezi dva, kteří se mají rádi, mezi rodiny, sousedy, do celé obce a do celého národa. Namítnete - jaké já mohu mít ještě spory, hádky, mě se to netýká. Opravdu? Nesvádíte právě Vy veliké boje se svou nemocí, s tou zoufalou touhou být opět zdrav, moci ještě pracovat, vydělávat, udělat ještě aspoň to a ono, zařídit tamto. Moji drazí, nebojujete někdy dokonce s Pánem? Nezdá se Vám nespravedlivým, že právě Vy musíte tolik trpět, že právě Vás postihla tato nemoc? Není to právě tento zápas, který Vás okrádá o spánek, ochromuje Vaše zesláblé síly a zbavuje Vás schopnosti vidět ještě cokoliiv pěkného a dobrého kolem Vás? - Vidíte, jak i Vám je zapotřebí míru a pokoje. Najdeme ho jedině u Ježíše, když se cele svěříme do jeho rukou. Když přijmeme vše, co nás potkalo - naši nemoc, naše utrpení, naši omezenost a opuštěnost, to veliké zklamání všech našich nadějí - jako jeho dar, jeho milost, jako projev jeho veliké lásky k nám. Já vím, v mnohých hořkých chvílích nejsme schopni vidět a cítit nic než tu svou bolest, ale právě proto se modleme a prosme stále o mír a pokoj, který nás plně sjednotí s naším Pánem a Bohem. A věřte, že bude-li pokoj ve Vás, bude i vše kolem Vás krásné a jasné. Moc Vás zdravím.

Sestra Pavla

Jaký obraz Boha?

Úvaha o víře III.

Autorita a svoboda

Varování před pokušením z rozumu neznamená odmítání rozumu. Rozum slouží i dítěti. Umí se tak zvědavě ptát, že nás svými "proč" přivede až do úzkých. Ale kolik je v jeho otázkách důvěry! Neptá se, aby zpochybnilo nebo zamítlo pravdu, ale aby lépe pochopilo, proč. Dítě má vyřešen rozpor, který nám dělá tolik problémů: rozpor mezi autoritou a svobodou. Protože miluje nositele autority a má k němu upřímnou a nepředstíranou úctu, dovede autoritu nejen snášet, ale obdivuje ji, spoléhá na ni, je za ni vděčné.

Je dobré znát co nejvíce skutečných proč. A přece ten, kdo lépe chápe mnohá proč, není proto větší než ten, kdo nepochopil. Důležité je znát to nejpodstatnější "proč", a tím je věrohodnost Otce, opodstatněná jeho osobním zájmem a láskou ke mně. "Žijeme přece z víry, ne z toho, co vidíme." (2 Kor 5,7)

Bez tohoto posledního "proč" chybí našemu poznávání ten nejpodstatnější orientační bod, a není proto divu, jestliže sejde na scesti. Pod panstvím Rozumu udělal rozvoj lidského vědění veliké pokroky ve všem kromě toho nejpodstatnějšího: nerozvinul humanizaci, lásku a solidaritu, spíše jen postupně měnil oštěp a prak za stále účinnější prostředky násilí a smrti, vypracoval si nejrůznější mocenské nástroje k ovládnutí druhých a vymyslel si vědecky podložená zdůvodnění pro své sobectví a bezohlednost. A tak jedni opanovali moc a shromažďují do svých stodol na úkor druhých, kteří hynou v nedostatku či krutostech, a tento rozpor se nezmenšuje, nýbrž prohlubuje.

I falešní bohové mají svá přikázání. Protože sami nejsou schopni člověku nic dát, vedou jej k tomu, co sami dělají: aby si opatroval štěstí na úkor druhých.

Skutečné poznání, ve kterém se ve světle Boží milosti snoubí v pokoře srdce s rozumem, otevírá člověku jiné cesty. Není většího pokladu nad vědomí důstojnosti dítěte, které největší a nejslechetnější Otec chová ve svém lůně. Radost z Božího dětství umí nasycit dokonale. To není hledání pohodlí a uspokojení podle vlastní chuti. Pokorná důvěra dítěte mě přivádí k poznání, že i radost a štěstí, které mi dává můj nekonečný nebeský Otec, mě přesahuje. Že mohu hledat a přijmout štěstí nikoliv pro štěstí samo, ale pro Otce, který mi je dává. Že mohu přijmout i štěstí, které je tak veliké, že je prozatím nechápu. To nejpodstatnější, co potřebuji pochopit, je skutečnost: Mám takového Otce, který by mi nic jiného než svoje dokonalé štěstí nikdy nedal. To je tajemství těch, kteří s úsměvem a vděčností přijímají z jeho ruky i rány, utrpení a smrt. To je tajemství skutečného obrácení.

Klíč k poznání i jednání

Správný obraz Boha je tedy pro mne důležitý proto, abych měl správný obraz o sobě. Můj obraz o mně samém pak je důležitý pro to, abych měl správný obraz o jiných lidech. Jako obraz o Bohu mi umožňuje zaujmout k Bohu osobní vztah, tak i můj obraz o sobě a bližních je důležitý pro naše vzájemné vztahy.

Upřímná radost z Božího dětství nás pak přivádí k tomu, a bychom touto radostí sloužili druhým. Ta nejkrásnější a nejvznešenější služba, kterou můžeme prokazovat jiným, spočívá v tom, že jim předáváme nezkráslý a nezdeformovaný obraz Boha. Dříve než slovy tak činíme svým výmluvným příkladem života, jestliže svými skutky napodobujeme Boží štědrost a velkodušnost. "Dostalo se nám od Boha podílu na předem daném poslání, abychom se stali chválou jeho slávy." (Ef 1,11-12)

Vyznavači svobody z rozumu povýšeně poučují, ale konečným efektem je spíše skepse a zklamání. Boží děti povzbuzují druhé tím, že vyzařují ze svého zralého dětství pravý obraz Boha, který nikoho neponižuje, nikoho neodrazuje a je dostupný pro každého. V jejich společnosti se druzí dobře cítí, protože tuší nebo i okoušejí něco z onoho láskyplného a přejícího bezpečí, jaké poskytuje Boží lůno. Ten, kdo si je v hloubi duše jist nevýslovným darem Boží přítomnosti, nepotřebuje ukusovat ze štěstí druhých, ale naopak může být nápomocen v tom, aby druzí zakusili bezpečí a pohodu Boží štědrosti. Může rozdávat radost nezištně, protože rozdávat ze své vnitřní hojnosti, vždyť svým rozdáváním svou radost rozmnožuje. Prohloubené poznání a nazírání závratné

skutečnosti, že osobní nekonečný Bůh se dal plně do služeb mé existence a mé blaženosti a činí tak s absolutní nezištností, mě povzbuzuje k jeho napodobení. "My milujeme, protože Bůh napřed miloval nás." (1 Jan 4,19) Jestliže pro Boha je to součást jeho nekonečné blaženosti, ani pro mne nemůže být lepšího zdroje blaženosti, než služba bližním.

Chvála rodiny

Nejpřirozenějším prostředím, kde se tak má dít a kde by se mělo zviditelňovat a zhmatalnit bezpečí, pohoda a teplo Božího lůna, je rodina. Bůh ji stvořil pro nás, aby se nám v ní zrcadlil také jeho odvčkový vnitřní život. V mezích naší lidskosti přiměřených můžeme navzájem sdílet bezpečí lásky a důvěry, můžeme ve vzájemné službě zakoušet něco z jeho vnitřní blaženosti spočívající v nezištném sebedarování. Můžeme se podílet i na jeho tvořivé moci a plodit a předávat nejen biologický život, ale spolupracovat na duchovním zrání nového člověka do Boží podoby a obrazu. Kde jinde se tak může úspěšně dít než v prostředí, které je lidským obrazem Božího lůna. Ocenit velikost, důstojnost a význam tohoto poslání můžeme jen ve světle pravého obrazu Boha. S každou důstojností a velikostí je spojena i odpovědnost. Bez Boha klesáme nikoliv na úroveň zvířat, ale hluboko pod ni. Zvířata neznají zneužití ani zvrácenosti.

Autorita rodičů nemá lepší opory než tu, že i oni jsou a zůstávají Božími dětmi. Učí mě podřízenosti a závislosti nejen tím, že ji vyžadují, ale že ji sami vůči Bohu a jeho ustanovením radostně prožívají, uskutečňují a ukazují ve svém živém příkladu. Společný prožitek setkávání s Bohem a radosti z Boha, toho nejpodstatnějšího zdroje nejpodstatnější radosti, je nejvyšším a nejplatnějším argumentem skutečné autority. Rodiče nemusí být na výši v každém ohledu, ale jejich autorita neutrpí, jestliže se nezmýlili v tom nejpodstatnějším. Boží rodiny jsou poslední nadějí na záchranu světa. Za každým zbloudilým hledáním náhradních radostí je nepřítomnost pravého obrazu Boha. Za všemi hrůznými zločiny, jimiž je přeplněno především naše století, ačkoliv se holedbá svým pokrokem, je nejen těžké provinění těch, kteří je způsobují, ale i těch, kteří měli pro ně uchovat, a neuchovali, měli předat, a nepředali pravý obraz Boha.

Po všech bolestných zkušenostech svět opět hledá Boha. Je ale stále více těch, kteří z hledání Boha těží tím, že kupčí s jeho padělkem. Náboženství, které si klade za své východisko, předpoklad nebo cíl odosobnění Boha, zosobnění světa nebo jejich ztotožňování, je velkou lží velkého Lháře.

Hmotný svět vyšel z Boží ruky velký a vznešený. Je jeho zrcadlem, ale není osobou. Nemůže mne milovat, je otevřen mému smyslovému poznávání, ale sám mi nemůže zjevit své tajemství. Může být předmětem mých teorií a hypotéz. Mohu z něho poznat i to, že existuje osobní Bůh, ale nemohu poznat Boží tajemství. Své tajemství o sobě zjevil Bůh sám. Šel dokonce tak daleko, že přišel mezi nás, aby nám osobně naplnil a vlastní krví potvrdil radostnou novinu, která je pro všechny lidi (Lk 2,11). Dal nám a v církvi institucionálně zakotvil "náboženství, které pramení z tajemství vykupitelského vtělení a které spočívá v "přebývání v Božím lůně," v účasti na Jeho vlastním životě" (Tertio milenio adveniente 8). Zdálo by se, že to, co pochopili negramotní pastýři a prostí rybáři, by měli pochopit i vzdělání, kteří se pokládají za moudré. Kupodivu, nestalo se tak před 2000 lety a dodnes nezřídka tomu tak není. Poznání klopýtá často o svou vlastní pýchu. K čemu pak bude všechno to, co o Bohu vymyslí vzdělání, kteří se pokládají za moudré,

jestliže jejich hloubání nesouhlasí s tím, co bylo zjeveno a není přivedeno do podoby, aby to pochopili i pastýři a rybáři? Co je nad to, je za zlého (Mt 5,37).

Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvět' se jméno tvé...

-lš-

Když mi bylo pět let, říkal jsem: "Můj tatínek ví všechno." Když mi bylo dvanáct, říkal jsem: "Můj tatínek ví hodně." Když mi bylo osmnáct, myslel jsem si: "Já vím všechno a nikoho nepotřebuji." Když mi bylo třicet, uvědomoval jsem si: "Táta opravdu ledacos věděl!" Když je mi dnes přes čtyřicet, říkám si stále častěji: "Škoda, že už tu není táta!"

Pobožnost v církvi

(pokračování)

Z otevřeného Srdce se zrodila Církev

"Uvidí, koho probodli." Je jisté, že my jsme svými hříchy otevřeli ránu na Božském Srdci, že my jsem v Kristově boku otevřeli ten divný otvor, svědka našich hříchů, ale i nesmírného milosrdenství. Obrací se na svou Církev jako snoubenec ve Velepísni ke své snoubence a říká jí: "Okouzčila jsi moje srdce, sestřičko má, nevěsto, okouzčila jsi mé srdce jediným pohledem svých očí, jediným článkem svého náhrdelníku." A opravdu, rána na Ježíšově Srdci je rána způsobená láskou. Není pochyb, že ho naše hříchy ranily a rozevřely mu ránu, ale ještě víc to udělala jeho láska k nám, jeho láska k Církvi, která nás všechny shromažďuje, ve které nás Ježíš miluje všechny a každého jednotlivě. Sv. Pavel nám píše v listu Efezanům: "Kristus si zamiloval Církev slavnou, bez poskvrny, bez vrásky a bez jakékoliv jiné chyby, svatou a bez úhony." Zrodila ji samotná rána jeho Srdce v Duchu svatém při vylití krve a vody z probodnutého Spasitelova boku. Sv. Augustin a sv. Bonaventura říkají: "Tak jako prvá Eva vyšla z Adamova boku během šťastného snu, do něhož ho ponořil Bůh, stejně i nová Eva, Církev, Matka živých, vyšla z otevřeného Ježíšova Srdce. Srdce nového Adama (to je nového člověka) během jeho smrtelného snu." Jako Eva může i Církev duchovně říct: "Tělo z jeho těla, kost z jeho kostí." To znamená, že církev je zrozena z jeho lásky a tvoří jednotu s ním. Proto má Církev právo na Ježíšovu nejvřelejší lásku. Stačí mu dívat se na Církev, to jest na lidstvo, vykoupené jeho krví a sjednocené s ním, stačí mu zachytit jen jeden pohled lásky, jímž na něj pohlíží Církev, vidět jen jednu perlu jejího náhrdelníku, to jest jen jeden znak svatosti, jímž ji jeho Božská krev zkrásnila, aby bylo Ježíšovo Srdce zraněno, aby se jeho Srdce zachvělo! Ježíšovo Srdce ji miluje vřelou láskou, která i nás zachycuje, jelikož jsme živými údy tajemného Ježíšova těla, to jest Církve, které sytí a o něž se stará. Svou Církev sytí Ježíš milostí a Eucharistií, žárlivě se o ni stará, jak říká sv. Pavel. Proto bychom nemohli pochopit Ježíšovo Srdce, Spasitelovu lásku, mimo Církev a i mimo jeho lásku, kterou miluje Církev. Jen tak můžeme mít upřímnou pobožnost k Ježíšovu Srdci, když budeme upřímně oddáni svaté Církvi. Bylo řečeno: "Mimo Církev není spásy." Stejně je třeba říci: "Bez absolutní věrnosti Církvi není pravé věrnosti Ježíšovu Srdci."

Stíny a světlo v Církvi

I samotná Církev nám říká ústy snoubenky ve Velepísni: "Jsem černá, ale stejně pěkná." Co znamenají tato slova, co znamená tento soud, který vyslovuje Církev sama o sobě? To znamená: je složena z hříšníků, ustanovena, aby zachraňovala hříšníky. Církev může navenek vypadat pro jednoduchý pohled černá, pošpiněná hříchy svých členů. Pravdou je, že Boží království, to jest Církev, není z tohoto světa, ale že začíná od tohoto světa a na tomto světě, na němž "vládne kníže tohoto světa". Proto shromažďuje lidi s pošpiněnými ústy a s pošpiněným srdcem, aby je očistila, shromažďuje děti hněvu, aby z nich udělala adoptivní děti, shromažďuje vyschlé kosti, aby do nich opět vlila život, život vzkříšeného Ježíše.

Člověk je však křehký, jeho srdce je nestálé, a nestálá jsou i jeho rozhodnutí. Občas jako pes se vrací k tomu, co vyvrátil, vrací se k idolům, které zanechal, když vykročil za pravým Bohem. "Od mládí náchylný k zlému" spáchal zlo, a tak tvář Církve může vypadat černá, zohyzděná. Ale proč se tomu i divit, když sami jsme hříšní? Bláto na tváři Církve způsobily v první řadě naše hříchy. Církev nám však praví: "Jsem černá, ale stejně pěkná." Církev může navenek vypadat černá, ale "všechna krása královské dcery se skrývá uvnitř," a tak, když "lidé vidí tvář, Bůh vidí srdce." Sv. Bernard nám říká: "Je černá pro vaše oči, zatímco je bílá, pěkná podle úsudku Boha a andělů." Nato světec dodává: "Kdyby se nám líbila, nebyla by už Ježíšovou služebnicí. Ach, jaká šťastná čern, která rodí bělost ducha, světlo poznání, čistotu svědomí!" A svatý učitel ještě dodává: "Není třeba pohrdat vnější černí, protože vytváří vnitřní bdělost a připravuje svatyni moudrosti."

Moudrost je neklamná víra a potěšení z Božích věcí, vnitřní bělost je záře svatosti. Nuže, toto je to, co dnes připravují stíny a čern, pro něž vidíme Církev v zármutku. To jí určuje láska Srdce jejího Božského ženicha. A kdo by nebyl o tom přesvědčen, nevěřil by, že Ježíšovo Srdce miluje svou Církev a i nás samotné v Církvi, nevěřil by, že Ježíšova láska vůči Církvi může konat divy.

Nebýt malověrný při pohledu na krizi v Církvi

Musíme říci slovo povzbuzení i těm, jež Ježíš nazval v evangeliu "lidmi slabé víry, tvrdohlavými, srdce těžkopádného uvěřit"; těm, kdo nařikají nad neúspěchy dnešní Církve a kteří hovoří jako zklamání učedníci z Emauz: "Doufali jsme... očekávali jsme." Jako by Boží cesty byly našimi cestami a naše metody Božími metodami! Což Kristus neměl trpět, a tak vejít do své slávy? I dnešní Církev jako Církev vždy (protože vidíme jen svoji dobu a jako nevědomci zapomínáme na minulost a dějiny) podle Ježíšových slov je "ženou, která rodí", která se nyní nachází v porodních bolestech, ale bude se co nejdříve těšit, že porodila světce. Když se budou lidé o jedno století později dívat na naši dobu, budou se divit Božím zázrakům, volat v radosti pro tolikou svatost, obvykle i hrdinskou! Bude se říkat: To bylo století křesťanství! Neboť pro stromy nevidíme les. Překáží nám pěna, abychom neviděli živou vodu, kterou tato pokrývá. Vidíme práci Satana, který pracuje za bílého dne, snad i úspěšně, ale zapomínáme nebo podceňujeme neustálé obnovování světa Duchem svatým, který pracuje v tichosti a poníženosti úplně oddaných duší. Boží dílo nebije hned do očí, protože všechno, co přichází od Boha (který je a zůstává vždy skrytým Bohem), má rádo tajemství. Ale my bychom chtěli hned vidět bezprostřední a očividné úspěchy. Ale to není a ani nikdy nebude. Těm však, kdo zůstali malověrní při pohledu na dnešní Církev, třeba říct: Nemáte víru! Nevěříte v Boží

prozířetelnost! Nevěříte v Boží moc a lásku! Nevěříte Ježíšovým slovům: "Mocnosti pekelné ji nepřemohou!" Poddáváte se jalové malověrnosti; Ježíš nám však řekl, a to právě před začátkem umučení: "Nebojte se! Já jsem přemohl svět!" Když Bůh může z kamenů stvořit Abrahamovy syny, proč by nemohl uskutečnit novou obnovu duší? Mnozí ve své malověrnosti předpovídají a přímo se dožadují Božích trestů. Poslouchají zlověstné proroky, které odhalil už Jan XXIII. Zavolejme na ně: Klamete se! Bůh nám přislíbil: Nebude už všeobecné potopy kromě potopy jeho milosrdné lásky a bohatství jeho nesmírné milosti! Neočekávejte katastrofu, která by přinesla nadpřirozenou naději, ne lidskou, které nás může zklamat pro zdání, zdánlivost. Mějte hlavně lásku, kterou čerpejte z Ježíšova Srdce. Lásku, která "všemu věří", ještě i tomu, co je nemožné, "protože Bohu není nic nemožné!" Mějte tedy lásku, která ve "všechno doufá", ještě i v to, co se zdá být něčím". Mějte tedy lásku, která "snáší všechny", ještě i ty, kdo jsou nesnesitelní, počínající od nás samých a od očerňovatelů Církve. "Ještě jste do krve neodporovali," říká nám apoštol. A tak pohled na Církev nás nejen nezarmoutí, ale naopak, bude nám příležitostí větší víry v lásku Ježíšova Srdce vůči Církvi a v zázraky jeho něžnosti, které každoročně činí pro ni a v ní.

Hřích neposlušnosti a nesvornosti

Ale vraťme se k slovům, která Ježíš adresoval své snoubence podle krve: "Ranila jsi mé srdce." Není pochyb, že Ježíšovo Srdce ranila jeho láska k církvi. Ale což totéž neudělaly i naše hříchy proti Církvi? "Uvidí, koho probodli!" "Uvidí," to jest my všichni, my, vinice, kterou Bůh vysadil a která na zmírnění jeho žízně dává jen ocet, my, podle apoštolových slov vyvolený lid, "královský a kněžský národ", volený lid, "královský a kněžský národ", my, Boží vyvolení, a přece se dopouštějící hříchu nejbolestnějších pro Ježíšovo Srdce, to jest hříchů, které páchají jen přátelé. A jaký je to hřích? Je to hřích nesvornosti. A jaký je to hřích? Je to hřích nesvornosti. Když Ježíš na Zelený čtvrtek večer řekl apoštolům: "Od nynějška vás už nebudu nazývat sluhy, ale přáteli!" modlí se za ně takto: "Otče, zachovej je ve svém jménu, ty, jež jsi mi dal! Nechť jsou jedno, jako i ty a já jsme jedno!" To je poslední modlitba Ježíšova Srdce před umučením. Jestli neuskutečníme toto přání a tuto modlitbu, dopouštíme se hříchu přátel. Dnes je to zkušenost: někteří členové Církve, nebo ti, kdo si to o sobě myslí, šíří těžké bludy ve věcech víry. Chtějí například tvrdit, že Ježíš není Bůh, že nevstal z mrtvých, aspoň ne ve smyslu církevního chápání vzkříšení, že Maria není Panna, že mše není obět', že před přijímáním není skutečná Pánova přítomnost, že papež není nejvyšší náboženský představený, že kněz je jen předseda sboru, že osobní zpověď není potřebná atd. Jsou to staré bludy nanovo přihřáté v moderní omáčce, a učili je už například Wiclif, Jan Hus, Luther. A ještě ve starších dobách ariáni! Neboť nic není tak otřepané jako blud a hřích!

P. Jean Ladame S. J.

K pádu, či ku povstání? (Hrozba, nebo radost?)

Joachim kardinál Meisner

Jak líbezné je, když po horách jdou nohy toho, jenž poselství nese a ohlašuje pokoj, jenž nese dobré poselství a ohlašuje spásu: "Tvůj Bůh kraluje! Slyš, tvoji strážní pozvedají hlas, plesají společně."

(Iz 52,7-8)

Jak vítězné byly kroky hlasatele pokoje, které přinesly světu radostnou zvěst? "Obraťte se, přiblížilo se k vám království Boží." Těmito slovy shrnuje Matouš, co Jan Křtitel a Ježíš podle jeho vyprávění souhlasně kázali. Ale strážci nejasali. Jana s'ali a Ježíše ukřižovali.

Co to bylo za radostnou zvěst, která vedla k popravě jejich poslů? Ježíš, na kterého se chci v dalším soustředit, naplnil Izaiášovo poselství svým evangeliem, které zvěstoval a současně ztělesňoval. V něm se stal Bůh králem, jeho království se přiblížilo. Ale zřejmě ne pro každého je to důvod k radosti. A to lze snadno pochopit. To, že Bůh nastoupil na trůn, může vyvolat radost jen u toho, kdo je ochoten žít pod jeho vládou. Ne náhodou končí popis konce časů u Izaiáše hrozbou soudu, který vrcholí posledními větami: "O každém novoluní, v každý den odpočinku přijde se sklonit veškeré tvorstvo přede mnou, praví Hospodin. Až vyjdou, spatří mrtvá těla mužů, kteří mi byli nevěrní. Jejich červ neumírá, jejich oheň nehasne; budou strašlivou výstrahou všemu tvorstvu" (Iz 66,23-24). Zřejmě je Ježíšovo evangelium pro jednoho radostí, ale ve stejné míře pro druhého utrpením. Snad nejlépe tento rozpor vyjadřuje stařec Simeon, když řekl Marii: "Hle, on je dán k pádu a k povstání mnohým v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat" (Lk 2,34). Jedna a táž radostná zvěst Ježíšova přivádí jedny k pádu, a druhé ku povstání. Takže otázka, zda radost, či hrozba, vyznívá tak, že jakkoliv se zdají neslučitelné, jsou spojeny jako dvě strany jedné mince.

Proto nikoho nemůže udivovat, že Ježíš nehrozí jen větru a moři nebo démonům (Mt 8,12-26; 17,18). Zalistujeme-li třeba jen v Matoušově evangeliu, najdeme velký seznam lidí, kterým se daří podobně: ti, jejichž spravedlnost není větší než zákoníků a farizeů, ti, kteří se hněvají na svého bratra anebo mu spílají, kteří včas neuzavřou mír se svými protivníky, kteří svým bližním nedovedou odpustit, kteří soudí druhé, kteří hážou, co je svaté, psům a perly sviním, kteří nepřinášejí žádné dobré ovoce, kteří neplní vůli nebeského Otce, kteří nepřijímají apoštoly a nechtějí jich být poslušni, kteří zapírají Krista před lidmi, kteří chtějí získat svůj pozemský život, kteří urážejí Ducha svatého, zlí, kteří jiné, jmenovitě učedníky Kristovy, svádějí ke zlému, bohatí, kteří neočekávají příchod Páně, ti, kdo si nechrání poklad víry, kteří nepraktikují žádnou bliženskou lásku, stejně jako města Korozaim, Betsaida a Kafarnaum, protože se neobrátily, a konečně Jidáš, velekněží, zákoníci a starší. Zkrátka Kristus hrozí všem těm, kteří se protiví šíření Božího království.

Kristovy hrozby nezůstávají nijak abstraktní, ale mohou být až pohoršlivě konkrétní. Jak píše Lukáš, když pověděli Ježíši o Galilejcích, které Pilát pobil, řekl Ježíš: "Nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete." (Lk 13,3)

Apoštolové, kteří z Kristova pověření hlásají radostnou zvěst, udělali stejnou zkušenost, neboť "žák není nad učitele ani sluha nad svého Pána. Když Hospodáře nazvali Belzebubem, čím spíše jeho čeled'?" (Mt 10,24) Není proto divu, že Pavel hovoří o stejné dvojznačnosti, jako Simeon. Uvádí ve 2. listu Korint'anům, že radostná zvěst je jako vůně kadidla, "jedněm je smrtonosnou vůní vedoucí k záhubě, druhým vůní životodárnou vedoucí k životu" (2 Kor 2,16).

I jinde v Novém zákoně nacházíme vedle poselství radosti, útěchy a příslibu i hrozby. Filipánům staví Pavel před oči hrozbu ztráty spásy, když je vybízí, aby se se strachem a chvěním starali o svou spásu. V listě Galat'anům a ve vzpomenutém listě Korint'anům

napadá Pavel své osobní protivníky hrozbami a ptá se metamorficky, ale rozhodně, zda nemá vzít při příští návštěvě hůl. V listu Římanům hrozí všem lidem, Židům i pohanům, Božím soudem, Judův dopis hrozí bludařům, podobně jako druhý Petrův, především pak oba listy Janovy. A hrozby Zjevení sv. Jana jsou tak děsivé a hrůzoplňné, že mohou být pro dnešního člověka skutečně nepřijemnou četbou.

Jak je možno vysvětlit tuto novozákonní skutečnost? Jaký z toho máme vyvodit závěr? Shrňme ještě jednou: Boží Syn se stal člověkem. V něm přišlo na zem Boží království. To je radostná zvěst pro všechny, kteří doufají v Boží spravedlnost, ale současně velká a konkrétní hrozba pro všechny, kteří mu odporují. Podobně dvojaké jsou reakce lidí na radostnou zvěst: od projevovaného nadšení až po násilné činy, jelikož se cítí ohroženi. Není to náhoda, když Ježíš prohlašuje, že nepřinesl pokoj, ale meč. (Mt 10,34) Stářím zemřel jen jediný apoštol A komu nestačí doba apoštolů, nechť vezme do ruky dějiny mučedníků. Přesvědčí se a snadno pochopí, že mnoho lidí pojalo radostnou zvěst jako hrozbu a domnívali se, že ji mohou odstranit jen mučením a vraždou křesťanů.

Zda je evangelium radostnou zvěstí nebo hrozbou, záleží tedy na lidech. Proč je nyní důležité, abychom nesmetli ze stolu také hrozící a varující aspekt radostné zvěsti? Pro to existují především tyto důvody.

Za prvé patří napomínání a hrozby k autentickému a nezkrácenému poselství Krista a apoštolů. Kristus nehovoří pouze o těch, kteří budou při posledním soudu stát na pravici, ale i o těch, kteří budou stát na levici (Lk 25,31-46). Museli bychom Nový zákon číst se zavázanýma očima, kdybychom to chtěli popírat.

Za druhé jsou hrozby jen obrácenou stranou Kristovy radostné zvěsti. I to je přece zřejmé: Jestliže obdržím něco velmi vzácného, je s tím spojena nejen radost, ale i starost, abychom věc opět neztratili. Čím drahocennější je dar, tím větší je hrozba ztráty. Čím výše cením radostnou zvěst o novém životě křesťanů, tím vážněji beru hrozící nebezpečí, že upadnu zpět do staré bezvýchodné situace. V tomto smyslu hovoří Pavel o strachu a chvění o spásu, Apokalypsa vyzývá, abychom vydrželi protivenství, a Ježíš nás učí modlit se: "A neuveď nás do pokušení, ale zbav nás od zlého!"

Bylo by krajně tragické popírat samo mužnost věčné záhuby. To bychom museli buďto ignorovat lidskou svobodu nebo důslednost a spravedlnost Boží. K tomu není vzhledem k jasnému Božímu slovu nejmenšího důvodu. Ten, kdo se setká s evangeliem, musí se rozhodnout: "Kdo uvěří a bude pokřtěn, bude spasen. Kdo neuvěří, bude zavržen." (Mk 16,16)

Ostatně pro křesťana neexistuje možnost přejít bez povšimnutí hrozící složku Zjevení, protože nemůžeme praktikovat žádnou samoobsluhu ve volbě obsahu víry. Takovými pokusy se sice hemží církevní dějiny. Ale každá zvučle ve výběru obsahu víry, což se řecky nazývá *hairesis*, je podle klasické dogmatické mluvy hereze neboli blud: bludná nauka o Ježíšově poselství, která je nepřijímá jako celek se všemi důsledky.

Spása a vykoupení z moci zla je tak nesrovnatelně vzácný dar, že máme všechny důvody, bychom se obávali jeho ztráty. Toto napomenutí, které lidé dobré vůle chápou spíše jako varování než hrozbu, nemohou zamlčet ti, kteří za radostnou zvěst odpovídají, tj. papež a biskupové. Tento problém je tak starý jako církev. Již v listě Židům čteme: "Poslouchejme ty, kteří vás vedou a podržujte se jim, protože oni bdí nad vámi a budou se za vás zodpovídat." (Žid 13,17)

Tuto odpovědnost není možno libovolně zrušit ani žádným rozhodnutím většiny.

Zamyšlení nad poselstvím královny míru

25. prosince 1995 dala Královna míru v Medžugorje toto poselství, které z technických důvodů uveřejňujeme se zpožděním.

Drahé děti! I dnes se s vámi raduji a přináším vám malého Ježíše, aby vám požehnal. Vybízím vás, dítky, aby váš život byl sjednocen s Ním. Ježíš je Král pokoje a jen On vám může dát mír, který hledáte. Já jsem s vámi a obětuji vás zvláštním způsobem Ježíšovi, nyní, v tomto čase, v němž je třeba se pro Něj rozhodnout. Tento čas je časem milosti. Děkuji vám, že jste přijaly mou výzvu!

Ježíš, kterého nám svatá Panna darovala o Vánocích, stále čeká... Přijmout Ho znamená sjednotit se s Ním zásadně: tělem i duší, nerozděleným srdcem, v Eucharistii i v praktickém denním životě. Jen On nám může dát mír, který hledáme my a lidstvo. Ale není jiné cesty než rozhodnout se pro Něho - se všemi důsledky. Mluví-li Panna Maria o tom, že žijeme čas milosti, dává nám i lidstvu šanci: ale ten čas může skončit, dříve než si myslíme. Je nejvyšší čas se pro Něho rozhodnout!

-jv-

Křesťanská matka II.

Četba na pokračování

Život matky sv. Jana Boska

P. Jan Pořícký

Rodným krajem Boskovým je nejsevernější část Itálie, takzvaný Piemont. Pojmenování pochází od piede a monte, noha pohoří, my spíše říkáme pata, úpatí hor. Piemont značí tudíž totéž, co naše podhůří. Jmenuje se tak proto, že leží pod Alpami. Hranicí Piemontu jsou dvě velká jezera: Ženevské a Maggiore. Kraj je proti teplému jihu otevřen a před chladným severem chráněn hradbou hor. Tato výhodná poloha činí z Piemontu perlu Itálie. Je tu krásně zdrávo, zem dává bohatou úrodu. Pěstují se tu všechny jižní plodiny, pomeranče, citrony, fíky, víno, kukuřice. Jako věčná stráž vypínají se k nebi horští velikáni, Mont Blanc, Monte Rosa, Monte Viso, pod nímž pramení největší italská řeka Pád. I za nejparnějšího léta se temena hor bělají sněhem a lesknou ledovci. Piemontská město si uchovávají starodávný ráz. Obsadila kopce. Nad každým městem a městečkem stojí sídlo bývalých pánů, středověký hrad, castello. Města jsou obehána hradbami, uličky jsou úzké a křivé, aby se ve válce nepřítel daleko nedostal. Venku za hradbami máte olivové háje, kukuřičná pole a široké řady vinné révy. Nikde není tolik vinic jako zde.

Mezi nejzápadnější osady patří dědina Murialdo. Nevede sem ani větší silnice. Kolkolem jen vinice a louky. Sousední osada se jmenuje Capriglio, česky bychom řekli Kozlov. Čítá pět až šest set duší. Asi polovina vesnice je seskupena kolem farního kostela, ostatní hospodářství jsou pak rozstrkána mezi zahradami. Zde se na konci XVIII. stol. narodila maminka sv. Jana Boska, Markéta Occhionová (Okijenová). Otcí říkali křestním jménem Melichar, matce Dominika.

Děvčátko bylo pokřtěno týž den, co se narodilo. Ten zvyk panoval tehdy i u nás. Se křtem se neodkládalo. Rodiče dítěti měli prostředně velké hospodářství a čtyři děti. Markéta si

uchovala až do pozdního stáří hezkou tvář, doklad toho, že v mládí patřila mezi nejslicnější dívky. V žilách zdejšího lidu koluje krev dávných Gallů, Keltů, kteří kdysi obývali i naši českou vlast. Vynikali zbožností, důvtipem a odvahou. Takovou byla i Markéta Occhienová. Děvče zastalo všechnu práci a ničeho se nebálo.

Bylo jí asi 15 let, když sklízeli kukuřici. Ona nosila do stodoly klasy a rozprostírala je na mlatě, aby vyschly. Najednou vtrhli do vsi vojáci, rakouští dragouni, kteří tenkrát bojovali proti Napoleonovi. Chtěli si tu odpočinout a sehnat něco k jídlu. Koně nechali, ať se jdou napást. Zvířata ucítily kukuřici a nahnula se do stodoly. Milá dívčina se proti nim postavila na obranu otcova majetku. Koně odháněla, bila je, ale kdepak by si dali říci. Jejich rány je hladily. Byli zvyklí na pernější dávky. Nemohla s nimi nic spravit, došla si na vojáky, ať koně odvedou a nedělají lidem škodu. Vykládala jim to velmi rozhorleně. Ale vojáci - možná, že mezi nimi byl i někdo z našich pradědů - piemontské řeči nerozuměli, a tak to bylo, jako by mluvila čínsky. Ještě se děvčeti smáli. Tu si pomohla sama. Chytila vidle a mlátila do koní hlava nehlava. To zapůsobilo. Vojáci koně odvedli, aby je nakonec nezmrzala.

Markéta čítala sotva 14 let, a už si jí začali chlapi všímat. V neděli obcházel před stavením, že prý s ní půjdou do kostela. Vymlouvala se a vyhýbala se tomu doprovodu, jak jen mohla. Když už se nijak nedali odbýt, a že musí s nimi, přidala do kroku, aby prý nezmeškala. Mládenci museli přidat také a celá společnost se pak podobala hasičům, když uhánějí k ohni. Konečně nahlédli, že je to pro ně hloupé, a dali jí pokoj. Nehněvali se však. Věděli, že se to u ní projevuje nezkažený dívčí cit, hluboký smysl pro čest. Když dosáhla 23 let, začal se o ni ucházet o několik roků starší muž ze sousední vesnice Becchi (Beky). Jmenoval se František Bosko - česky: Hájek.

Měl domek, něco polí, tři kusy dobytka, a nedávno ovdověl. Matka mu postonávala, a proto se rozhodl, že se ožení. Markéta nejevila mnoho chuti, ale když jí rodiče Boska schvalovali, svolila.

V polovici června 1812 slavili svatbu. Večer se pod okny shromáždila všechna svobodná chasa a pořádala dostaveníčko na rozloučenou s dívkou, která opouští jejich řady. Hrál se a zpívalo a vypalovaly se rakety. Domáci pak všechny pohostili. Ráno šli snoubenci do chrámu, oba proniknutí vážností chvíle, kdy si budou před oltářem skládat přísahu manželské věrnosti, přísahu, vážící je až do smrti.

Oddavky se konaly za úplného ticha. Becchi je vinařská samota o málo číslech. Zapadlý, ale malebný kout světa. Kam oko pohlédne, všechno se zelená, samé vinice a louky, horské svahy jsou zarostlé lesem.

V těch lesích se tenkrát, když již končily napoleonské války, ukrývalo mnoho vojenských utečenců, zběhů. Na náhorní rovině stojí dosud domek, který patřil Františku Boskovi. Všechno v něm je malé a těsné, tehdejší lidem to stačilo. Vedle světnice chlív, nad ním pak půda a komora. Před stavením kousek zahrádky. Tak vypadal nový domov naší Markéty.

Prvních pět roků si nemohla naříkat. Muž byl hodný, dobře se snášeli, čeho potřebovali k živobytí, měli, slunce životní pohody stále svítilo nad jejich hlavami. Markéta byla šťastná. - Co jiného by si mohl člověk na tomto světě přát.

Hle, jak umírá spravedlivý

(Dokončení článku Boskovy poslední Vánoce z čísla 52/95)

Blížil se svátek sv. Františka Saleského. Don Bosko tušil, že bude brzy konec. Sekretáři Donu Vigliettimu poručil: "Buď tak laskav a prohlédni všechny kapsy mých šatů. Je tam peněženka, jiného, tuším, nic. Kdyby v ní byly nějaké peníze, odevzdej je Donu Ruovi. Chci umřít chudý, abyste mohli říci: "Don Bosko umřel bez groše v kapse."

O svátku sv. Františka Saleského, kdy v kostele vše jásalo a oslavovalo patrona kongregace, bylo v pokoji Dona Boska smutno. Tři lékaři stáli u nemocného, a potom zašeptali: "Ještě dnes, nebo do rána zemře." Don Bosko s lékaři mluvil přátelsky, ale když odešli, tázal se. "Kdo byli ti páni?"

"Nepoznal jste je? Vaši lékaři, dr. Alberoti, Fissore a Vignolo."

"A tak, řekni jim, aby zůstali u nás na..." Slovo oběd nemohl už nemocný vyslovit. Byl velmi zesláblý, ochrnutí pravé části těla se zhoršovalo. Po chvíli řekl sekretáři: "Kdybych zase nemohl mluvit a někdo přišel poprosit o požehnání, žehnej mou pravici a říkej slova požehnání, já vzbudím jen úmysl, že ho chci žehnat."

O 10. hodině před polednem se zdálo, že se přiblížila poslední hodinka. Biskup Cagliari se modlil hodinky umírajících. Veškerým domem zavanul smutek. Kdekdo chtěl Dona Boska ještě vidět. Don Rua dovolil, že se salesiáni směli shromáždit v kapli vedle Boskova pokoje, a pak vcházeli po jednom k umírajícímu. Ležel na loži tiše, hlavu trochu nachýlenou na bok, oči přivřené, ruce položené na pokrývce. Na prsou měl položený kříž, na pelesti v nohou lůžka byla fialová štola, odznak kněžství. Salesiáni, a pak žáci přistupovali po špičkách k umírajícímu, poklekali a líbali mu pravici, která jim nesčetněkrát žehnala, a dotýkali se umírajícího svými růženci, obrázky, křížky, aby je měli na památku posledního požehnání.

Některé chvíle se Don Bosko probral a bylo slyšet, jak se modlí: "Matko, Matičko, zítra, zítra..." Tato slova opakoval několikrát. K šesté hodině večerní šeptal: Ježíši!... Ježíši... Maria!... Maria!... Ježíši a Maria, vám daruji srdce své a duši svou... Do tvých rukou poroučím, Pane, duši svou... Ach Matko, Matičko, otevři mi bránu nebes."

Pozdvihl ruku a šeptal znova a znova: "Milujte, milujte nepřátele své, dobře čiňte těm, kteří vás pronásledují... Hledejte království Boží... A od hříchu mého, od hříchu mého... očisti... očisti mne."

Zvonilo večerní klekání. Don Bonetti upozornil umírajícího na klekání slovy: "Sláva Marii!" a nemocný odpověděl: "Sláva Marii."

Častěji vzbuzoval lítost a opakoval slova: "Smiluj se nad námi, Pane," pozdvíhal levou ruku k nebi a šeptal: "Buď vůle tvá." To byla jeho poslední slova. Ochrnutí pokračovalo, až již nemohl mluvit, nemohl pohnout pravou rukou, domlouval se s okolostojícími jen pomocí levice.

Po půlnoci 31. ledna 1888 bylo zřejmé, že Don Bosko umírá. Don Rua si vložil štolu a modlil se modlitby umírajících. V okamžiku byl pokoj naplněn kněžími, kleriky a laiky. Přispěchal i biskup Cagliari. Don Rua mu předal štolu, klekl si po pravici umírajícího a nakloněn k uchu Boskovu pravil vzykaje: "Don Bosko, jsme tady, vaši synové. Prosíme vás, abyste nám odpustil všechno, čím jsme vás zarmoutili, co jste pro nás někdy musel vytrpět. Na znamení odpuštění a otcovské blahovůle dejte nám ještě jednou své požehnání." Všichni se sklonili, Don Rua pozvedl ochrnutou pravici nemocného, a žehnal tak přítomné, vyzývá Pannu Marii Pomocnici o ochranu přítomných i vzdálených po

celém světě. O třetí hodině ranní doručila pošta telegram: "Svatý Otec posílá z hloubi srdce apoštolské požehnání těžce nemocnému Donu Boskovi. - Kardinál Rampolla."

Zvonilo ranní Anděl Páně. Shromáždění pozdravili Pannu Marii modlitbou Angelus Domini, a pak propukli v upřímný pláč. Don Bosko, jejich Don Bosko vydechl naposled. Za zvuku ranního Anděl Páně, kdy tolik roků vstával k práci, odcházela jeho svatá duše k věčnému odpočinku. Don Belmonte zvolal: "Don Bosko je mrtev!"

Biskup Cagliero zanotoval pohnutým hlasem: "Subvenite, sancti Dei" - přispěchejte svatí Boží. Vložil štolu se svého krku na šiji nebožtíka a křížek, který nemocný tolikrát líbal, dali mu do rukou. Všichni se v slzách pomodlili: Z hlubin volám k tobě, Pane. Těžko, těžko se jim modlilo. Lidé opravdu křesťanští se milují, velice milují, svět nemá ani ponětí o opravdové lásce mezi křesťany. První povstal Don Rua, v tu chvíli Boskův nástupce a nejvyšší představený kongregace. Oslovil přítomné takto: "Jsme úplnými sirotky! Ale utěšme se. Jestli jsme pozbyli otce na zemi, nabyli jsme ochránce v nebi. Následujme jeho svatý příklad a dokažme, že jsme ho hodni."

Don Bosko zemřel. Bylo mu 72 roků, 5 měsíců a 15 dní. Hodiny ukazovaly právě 4 hodiny 45 minut ráno.

Mrtvolu oblékli do fialového mešního roucha a položili na pohovku v kostele sv. Františka Saleského. Smrt nesetřela přívětivý úsměv s tváře zemřelého, všem se zdálo, že Don Bosko jen podřimuje. Do kostela se valily zástupy po celý den. Na čtyřicet tisíc lidí se přišlo se světce rozloučit.

Kolem deváté hodiny večerní se shromáždili v kostele Don Boskovi žáci, asi 800 studentů a učňů. Pomodlili se večerní modlitbu, jak je učil Don Bosko a jak se s nimi tolikrát modlival. Don Francesio zakončil své večerní slůvko slovy: "V této svatyni, kde se Don Bosko za vás obětoval, co jiného vám mohu říci, než jeho poslední vzkaz: "Řekněte mým hochům, že je všechny očekávám v nebi!"

O Hromnicích se odpoledne konal slavný pohřební průvod městem. Sto tisíc lidí tvořilo špalír a dvacet tisíc kráčelo v průvodě. 6. února se potichu konal vlastní pohřeb. Biskup Cagliero řekl: "První křesťané čerpali sílu do boje za víru u hrobů mučedníků. Tak budou lidé chodit k tomuto hrobu pro světlo a sílu a budou tu prosit o pravidla pro život, sílu pro činnost, o lásku k bratřím a oddanost velkým podnikům."

Bylo to prorocká slova...

Podle knihy P. Alberti: Světec Don Bosko

Modlíme se se Sv. otcem

Úmysly Apoštolátu modlitby na měsíc únor

Všeobecný: Ať je lékařská věda stále věrná svému vysoce humanitnímu poslání, které je jejím úkolem.

Mimořádný pokrok, který činila biomedicína v posledních desetiletích, otevřel nově slibné perspektivy, zvláště pokud jde o prevenci, o léčení nemocí a o pomoc těžce nemocným a umírajícím. I když bezprostředním zájmem medicíny jsou lidské tkáně a orgány, nicméně se stará i o dobro celé osobnosti... Z toho plyne nutnost respektovat i nezcizitelná práva osobnosti. Když Kongregace pro učení víry vydala 5.5.1980 Prohlášení o eutanázii, říká, že Boží moc je základem a zárukou práva na život. Tato moc je také

zárukou toho, že člověk má právo na ochranu a garanci tohoto základního pokladu. Dnešní ideologické a kulturní tendence ohrožují lidskou osobnost a mají vliv i na lékařskou mentalitu. Neberou v úvahu skutečnost, že život má cenu sám v sobě. Čím dále tím více se prosazuje utilitaristický názor a kultura, posuzující život jenom podle výkonnosti a psychofyzické kondice. Toto smýšlení nechápe smysl utrpení a lidského ponížení; přiznává cenu jen životu efektivnímu. Z tohoto důvodu se snaží o legalizaci eutanázie poté, co se mu podařilo prosadit na mnoha místech legalizaci potratu. Lékaři, ošetřovatelé, lékárníci a vůbec personál v nemocnicích a ve službě nemocným a starým, kteří mají na nemoc křesťanský, tj. celostně lidský pohled, mají ve své práci odkrýt misijní rozměr. Stále mají odkrývat v trpící tváři nemocných přesažnou (transcendentní) výzvu. Pečovat o nemocné s láskou znamená naplňovat misijní poslání. To jediné může motivovat a udržovat nasazení obětavé, ochotné, oddané, naplňované kněžským rozměrem. Lékaři a lidé vědy se z tohoto zorného úhlu nemají považovat za pány nad životem, nýbrž za jeho zkušené a obětavé služebníky. Neboť jediný Bůh, který stvořil lidskou osobu s nesmrtelnou duší a který oslavil lidské tělo darem vzkříšení, je Pánem života.

Misijní: Ať "Světový den nemocných" pomáhá všem trpícím objevit, že obětováním svého utrpení Kristu podporují misionářskou činnost.

Byla stará, nemocná, jenom uzlíček znetvořených, neužitečných kostí, zasunutých do vrásčitého pytle z kůže. Ale její tvář byla naproti tomu neuvěřitelně krásná: hladká, jasná, s úsměvem v očích i na rtech. Její teplý a milý hlas naplňoval smíchem domek, ve kterém žila, a také srdce těch, kteří ji přišli navštívit v Guimaraes ve státě Maranhao. Kněz, který ji navštívil, se nemohl vyrovnat s protikladem vyčerpaného a ztuhlého těla a spokojeného výrazu její tváře, orámované bolesti. Jenom něco zamumlal. Byla to otázka, kterou jí kladl každý, kdo ji poprvé viděl: "Jak dlouho jste nemocná?" Odpověděla klidně: "Už 40 roků." "A toto," tázal se dále a ukázal na její neužitečné a neforemné údy. "Šestnáct roků," odpověděla s úsměvem. Její chápající úsměv stejně jako zajiskření v očích prozrazovalo pobavení nad bezradností toho druhého. Kněz - stále zmatený - pokračoval: "Neměla jste toho nikdy dost? Nezdálo se vám toho někdy příliš?" "Ó, ano. Je tomu 8 let. Modlila jsem se: Prosím Tě, Pane, vezmi se mě! Už nemohu! Už jsem dost vytrpěla! Chci jít domů! Sotva jsem tuto modlitbu skončila, ozvalo se zaklepání. Malá neteř, která byla toho dne se mnou, přinesla velký krajíc chleba a řekla: "Otec Jan odešel a nechal vám toto." - Tak vidíte. Prosila jsem Boha, aby mě vzal, a on mi poslal chleba! V tu chvíli jsem pochopila odpověď na svou modlitbu. Poznala jsem, že jsem byla Bohu k něčemu potřebná; nevěděla jsem k čemu, ale k něčemu jistě. Od tohoto dne jsem přestala být nemocná. Jestliže jsem Bohu k něčemu potřebná taková, jaká jsem, znamená to, že jsem tak zdravá jako vy." Sv. otec nás tento měsíc žádá, abychom se modlili za nemocné a trpící. Ať i přes to přese všechno, co dělají pro zlepšení svého zdraví, obětují Pánu svou bolest a trápení. Ať jsou si vědomi, že důvěrné odevzdání promění jejich život v misijní práci. Budou stejně platni pro rozkvět Božího království jako misionáři, za které prosí. "Když se přiblížili k Jeruzalému a přišli k Betfage u Olivové hory, poslal Ježíš dva učedníky napřed a řekl jim: "Jděte do té vesnice před vámi, a hned naleznete přivázanou oslici a s ní oslátko. Odvažte je a přiveďte ke mně. A kdyby vám někdo něco namítal, řekněte: Pán je potřebuje..." (Mt 1-3).

Národní: Ať všichni, kdo mají zodpovědnost za vzdělání dětí a mládeže, dokáží vzbuzovat soucítění s nemocnými a trpícími.

(Úvahu k národnímu úmyslu apoštolátu modlitby uvedeme v příštím čísle.)

Bílá Kronika

Mladí v Hroznové Lhotě o Vánocích

Olomouc: Přes 50 starých a osamělých lidí navštívili o Vánocích ve farnosti Hroznová Lhota chlapeci a děvčata z tamního Salesiánského střediska mládeže. Nejen zde, ale i v dalších okolních obcích farnosti jim předali ovoce od radního úřadu. Obecní úřady přidaly balíček s praktickými věcmi, např. prášky na praní. S podobnými návštěvami začala mládež v tomto slováckém regionu zhruba před 10 lety. Netýkají se jen věřících obyvatel, ale všech potřebných. Mladí se rozdělí do skupinek a každá zavítá asi k pěti starším občanům. Mají s sebou kytaru a návštěvu zahajují koledou. "Vyslechneme vyprávění o dřívějším životě a zvycích. Poznáme nejpotřebnější a večer se sejdeme ve středisku a vyprávíme si, co jsme prožili a vyslechli," řekla ČTK čtyřiatřicetiletá Dagmar Grombířová. Zdůraznila, že za babičkami a dědečky chodí proto, aby nebyli osamoceni a věděli, že i když již nemohou chodit do kostela, lidé na ně nezapomněli. "Bohužel je hodně těch, kdo o Vánocích zůstávají sami. Přitom vychovali děti, které si nežijí špatně, a přesto nemají na rodiče čas," konstatovala.

(Informační servis Arcibiskupství olomouckého: Ing. Pavel Mléčka, Mgr. Jiří Schuster)

Myšlenky k rozjímání

4. neděle v mezidobí 28.1:

1 Kor 1,26-31

Další dost časté skryté přání: abychom měli my, křesťané, ve světě moc, když nám přece jde o dobré věci. Nebo - abychom se mohli pochlubit tím, že mocní, chytří, vzdělaní, úspěšní... také věří. Jenže Bůh se rozhodl jinak: dává svého Ducha tomu, kdo má pro něho prázdné ruce. Boží moc září v lidské bezmocnosti. I v mé bezmocnosti!

Pondělí 29.1.

Mk 5,1-20

Nejdříve se ten posedlý bránil. Nechtěl přijmout Ježíšovu vládu. Ježíš však chtěl jeho dobro, tak jako u každého z nás. Nenechal se odradit. A pak ho prosil bývalý posedlý, aby u něho směl zůstat. Každý, kdo Ježíše pozná, touží zůstat u něho.

Úterý 30.1.

Mk 5,21-46

Slyšela o Ježíšovi. Šla za ním. Bezmezně věřila. A hned byla vyléčena. Toto se denně opakuje. Ježíš má stále stejnou moc. Chce i tobě dnes říci: "Tvá víra tě zachránila, jdi v pokoji, zbaven svého neduhu."

Středa 31.1.

Mk 6,1-6

Lidé byli celí užaslí. Viděli, že na tom něco je. Ale nepřijali ho. Čekali někoho zajímavějšího. Dokonce se pohoršovali. Nechci se jim podobat. Věřím ti, Ježíši.

Čtvrtek 1.2.

Mk 6,7-13

Posílal je po dvou a dával jim moc a chtěl, aby se spoléhali jenom na něho. Jistě věděl proč. Ani já se nemohu spoléhat na nic jiného, než na něho. Ani já nejsem dost silný, abych mohl apoštolovat sám.

Pátek 2.2.

Mk 6,14-29

I Herodes slyšel o Ježíšovi, ale nebylo mu to nic platné. Nakonec se nechal vmanipulovat do toho, co sám nechtěl, aby se neztrapnil před lidmi. Chtěl před nimi obstát. Jan však obstál před Bohem.

Sobota 3.2.

Mk 6,30-34

I v tom nám Ježíš dává příklad. Je třeba se zastavit, je třeba najít klid. Být u Ježíše, naslouchat mu a načerpat síly k další činnosti. Jenom pak bude má činnost Božím dílem.